

Historia hotelarstwa

Wiąże się z wszelkiego rodzaju wędrówkami, pielgrzymkami i podróżami. Trudno precyzyjnie wskazać jej początki. Przyjmuje się, że najstarsze obiekty noclegowe powstawały już ok. 4 tys. lat temu na terenie Bliskiego Wschodu (Babilonia, Fenicja, Egipt, Grecja). Były to tzw. **karawanseraje** – domy zajezdne dla karawan kupieckich

Karawanseraje powstawały również w późniejszych okresach, szczególny ich rozwój nastąpił w średniowieczu

Starożytna Grecja

Powstawały gospody państwowe zwane ***pandokeia (pandoktia)***. Sytuowano je głównie w pobliżu miejsc kultu religijnego oraz w miejscowościach, w których odbywały się igrzyska.

Ponadto funkcjonowały **zajazdy** w miejscowościach uzdrowiskowych, takich jak np. Epidaurus.

Imperium Rzymskie

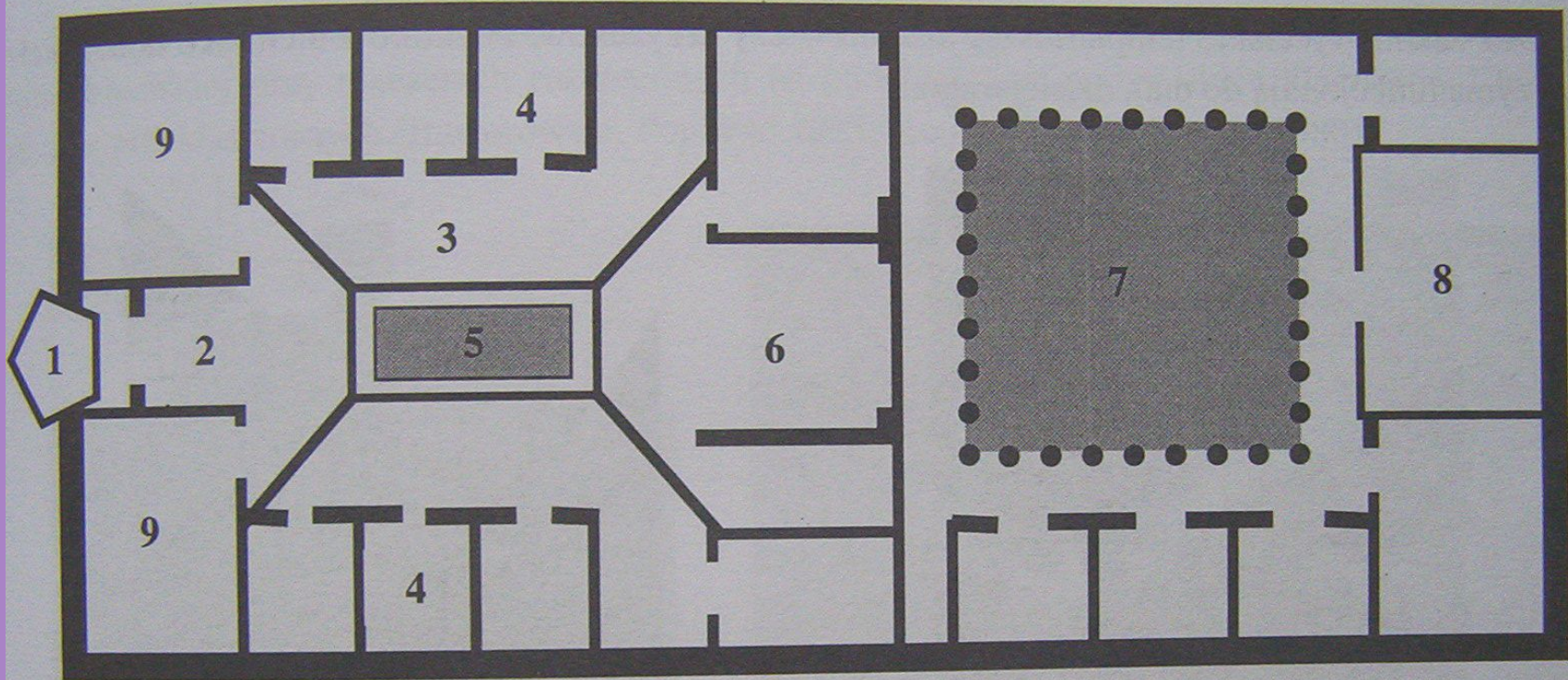
Z licznych przekazów historycznych wiadomo, że funkcjonowały zajazdy i gospody. Już w V w. p.n.e. zbudowano w Rzymie na Polu Marsowym dom gościnny.

Obok zakładów prywatnych istniała państwowa sieć zajazdów, zwanych ***mansiones*** (w dużych miastach) oraz ***stationes*** (przy ważnych szlakach komunikacyjnych).

Specjalni urzędnicy zwani ***edylami*** kontrolowali jakość usług i prawidłowości dokumentów podróży.

Zajazd rzymski wg fresku z Pompei

1.3. Plan domu gościnnego-gospody rzymskiej na podstawie wykopalisk w Pompejach

Objaśnienia: 1-2 – *Vestibulum* – hall wejściowy, 3 – *Atrium* – główny hall domu, częściowo niezadaszony w środku nad sadzawką. Woda, zieleń i kwiaty stwarzały mikroklimat wewnętrzny domu, 4 – *Alae* – izby mieszkalne, często jedno- lub dwupiętrowe, na piętrze balustrada wychodząca na atrium, 5 – *Impluvium* – sadzawka, 6 – *Tablinum* – najczęściej jadalnia, 7 – *Peristilium* – ogród wewnętrzny, otoczony kolumnami, 8 – *Exedre* – sala służąca celom towarzyskim (jak dzisiejsze sale klubowe, wielofunkcyjne), w niektórych gospodach służyła jak pomieszczenia dla służby, 9 – łaźnia i masaż.

Plan gospody rzymskiej

Średniowiecze

Podróżnym gościny nieodpłatnie udzielały klasztory, organizacje cechowe, dwory książęce.

Cesarz **Karol Wielki** (768-814) nałożył na klasztory obowiązek utrzymywania **hospicjów** udzielających podróżnym noclegów, pożywienia, kąpieli i opieki lekarskiej.

Z czasem forma nieodpłatnej gościnności zaczęła się przekształcać w prowadzenie specjalnych, obliczonych na zysk zakładów hotelarskich, których standard i zakres usług stale się polepszał.

**Hospicjum na przełęczy św. Gotharda
wg sztychu z XVII wieku**

Pierwotzory współczesnych hoteli

Pojawiają się dopiero na przełomie XVIII i XIX wieku. Wówczas zaczęto używać nazwy „hotel” dla określenia budynków służących do czasowego pobytu podróżnych za pieniądze.

Z XVIII wieku pochodzi pierwsza urzędowa próba klasyfikacji obiektów noclegowych. Dokonano jej w Berlinie, wyróżniając 9 gospód I klasy (w tym 2 hoteli), 9 drugiej oraz 13 trzeciej.

XIX wiek

Następuje szczególnie silny rozwój hotelarstwa, co miało związek z upowszechnieniem się masowej turystyki (Thomas Cook – pierwsze biuro podróży). Zaczęły powstawać luksusowe hotele z rozwinięto obsługą (bagażowi, posłańcy, recepcjoniści). Ojczyzną tego elitarnego hotelarstwa była Francja, a jego „ojcem” **Cesar Ritz** (hotel Ritz w Paryżu –1898), ale rozwijało się ono także w USA.

Hotel Ritz w Paryżu z 1898 roku

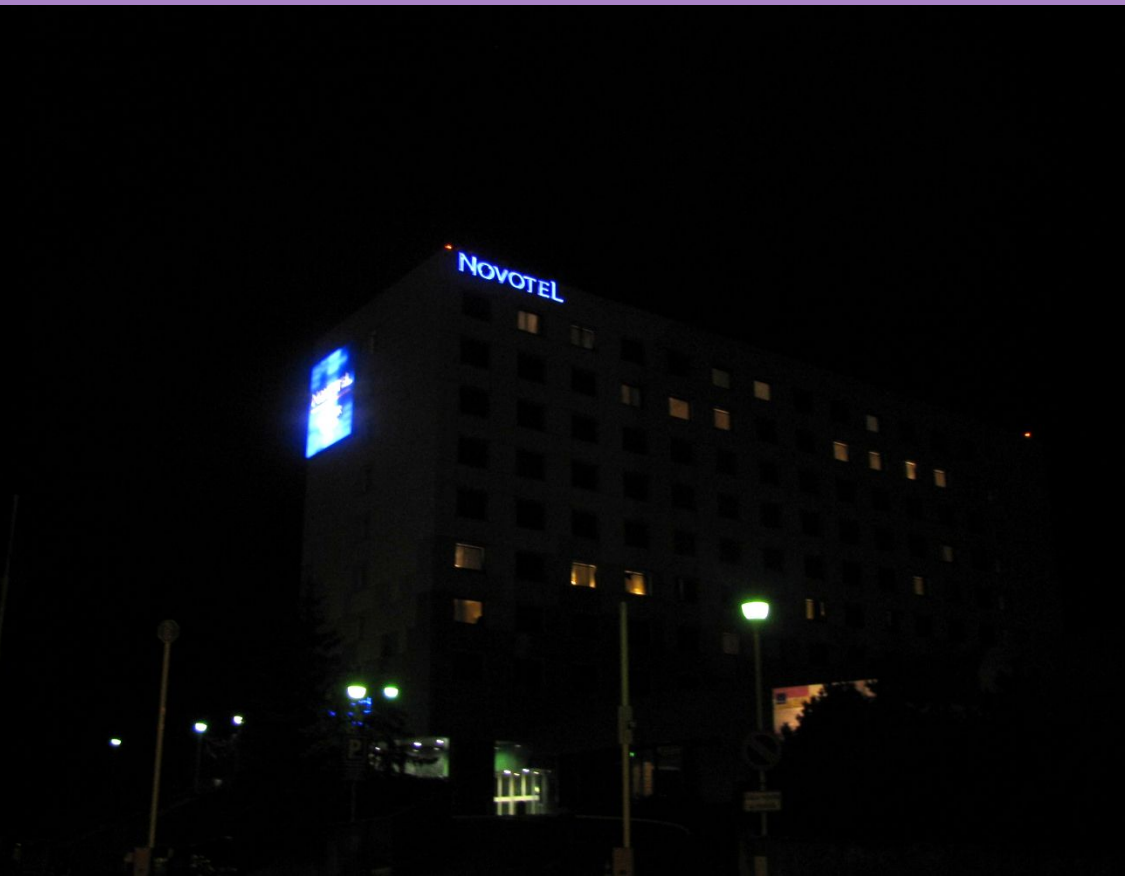

Pierwsza połowa XX wieku

W USA zaczęły powstawać pierwsze łańcuchy i sieci hotelowe. Duże zasługi w tym względzie położyli znani hotelarze, jak **Ellsworth Statler**, **Conrad Nicholson Hilton**, **Ernest Henderson** (Sheraton), **Kemmons Wilson** (motele Holiday Inn) oraz **J. Willard Marriott**.

Przełom XX i XXI wieku

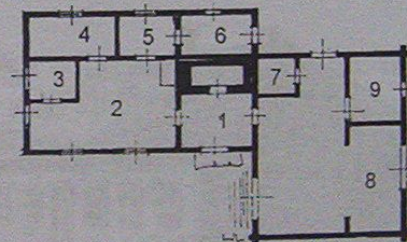
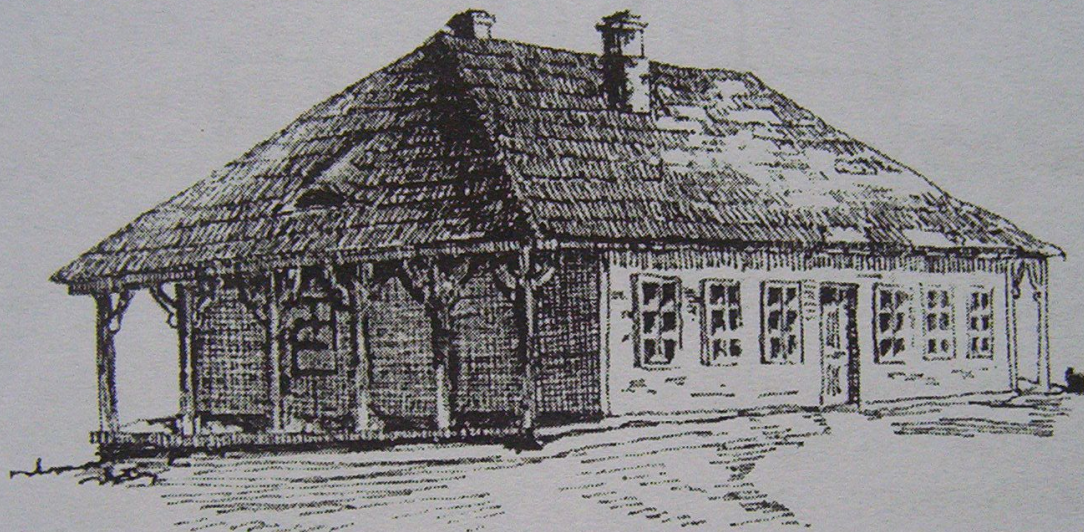
Do najważniejszych trendów w hotelarstwie należy dalszy rozwój grup i łańcuchów hotelowych, standaryzacja usług a także poszerzanie ich gamy. Dużym przełomem w zakresie dystrybucji usług (dokonywania rezerwacji) okazało się upowszechnienie Internetu oraz centralnych systemów rezerwacji.

Novotel Gdańsk Marina

Historia hotelarstwa w Polsce

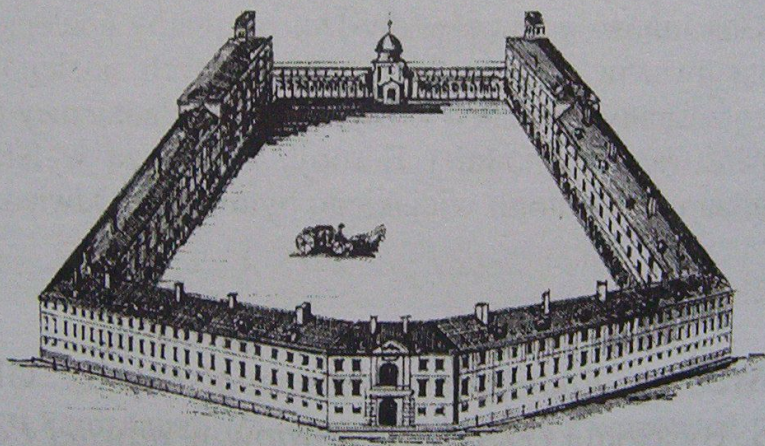
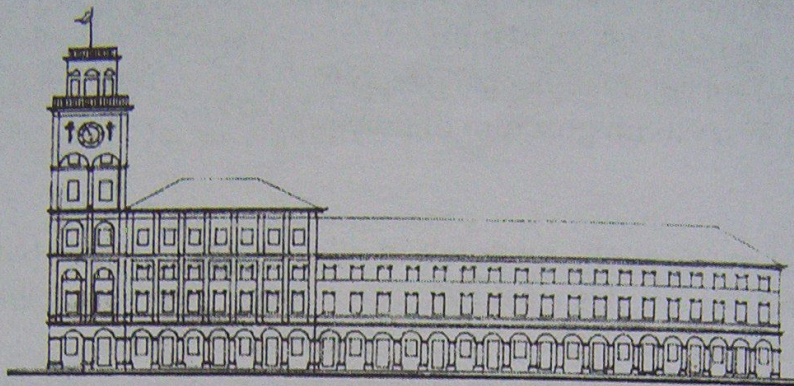
Najstarszą formą hotelarstwa na terenie Polski były również hospicja dla podróżujących w celach religijnych. Rozwój handlu i miast wpływał także na powstanie wielu oberż, karczm i gospód. W gospodzie można było przenocować, ale w bardzo prymitywnych warunkach.

Przykłady zajazdów z XVIII wieku

Marywil

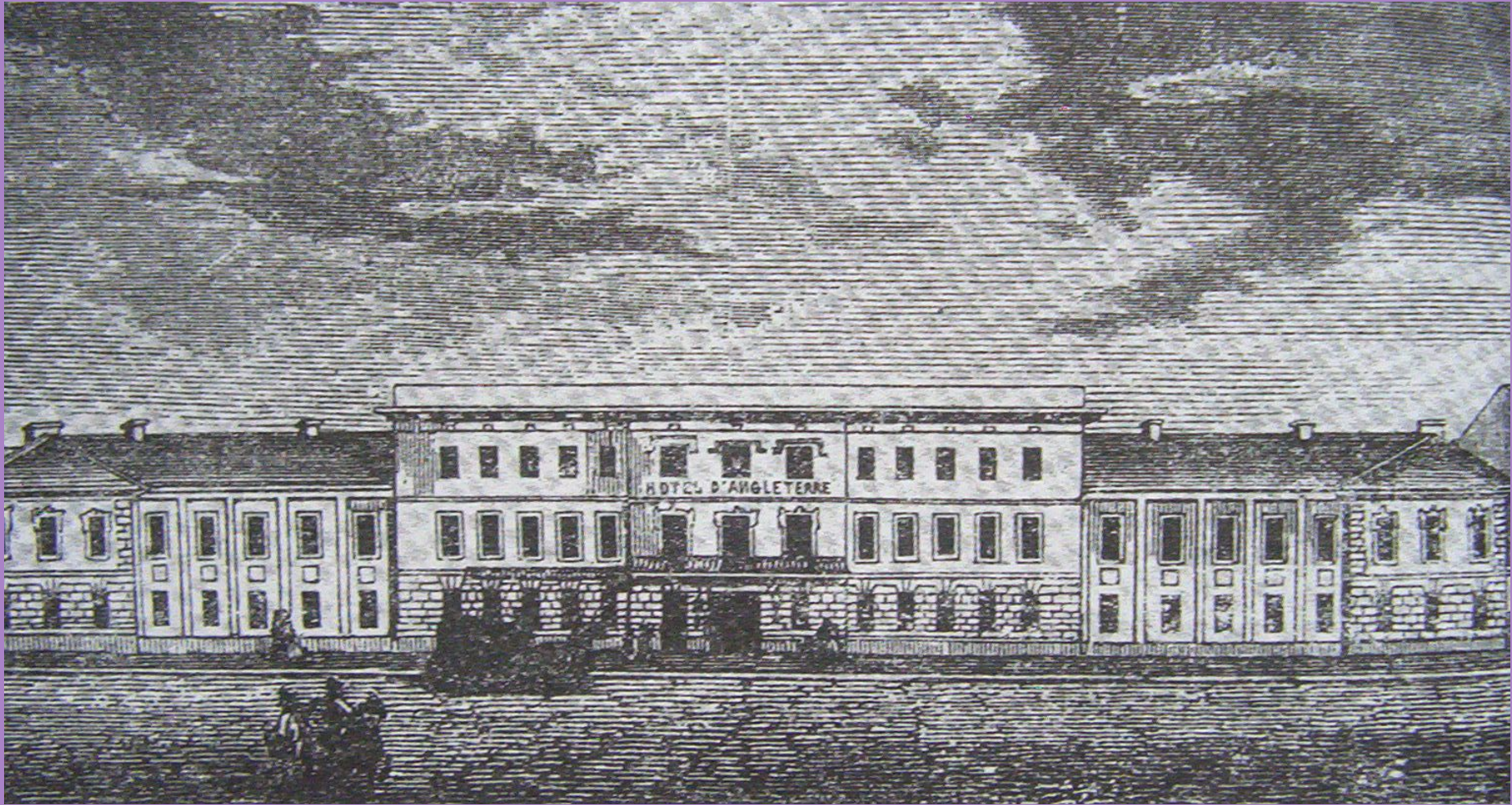
Pierwszym dużym obiektem noclegowym z prawdziwego zdarzenia był Marywil, zbudowany w latach 1689-1695 w Warszawie z inicjatywy królowej Marii Sobieskiej. Był on przeznaczony przede wszystkim dla kupców przywożących swoje towary do Warszawy. Marywil został zburzony w 1819 roku.

Widoki Marywilu

Pierwsze hotele

Pierwsze hotele na ziemiach polskich zaczęły powstawać pod koniec XVIII wieku, głównie w Warszawie, ale też w innych dużych ośrodkach, jak Kraków i Poznań. Ze względu na rozbięcie ziem polskich na zabory rozwój hotelarstwa w XIX wieku nie był tak dynamiczny jak w innych krajach.

Hotel „Angielski” w Warszawie w XIX wieku

XX wiek

Wiele obiektów hotelarskich uległo zniszczeniu w czasie II wojny światowej. Powstające w pierwszych latach po wojnie hotele nie mogły poszczycić się dobrym standardem, były to głównie obiekty tzw. hotelarstwa socjalnego, tworzone przez **Fundusz Wczasów Pracowniczych**. Pierwszym polskim hotelem posiadającym pełny węzeł sanitarny był warszawski hotel **Grand** otwarty w 1957 roku. Sytuacja zmieniła się dopiero po wprowadzeniu zasad gospodarki wolnorynkowej po 1989 roku.

Hotel Marriott w Warszawie, otwarty w 1989 r.